

Θεοτόκος: “... και επιθυμήσει ο βασιλεύς του κάλλους σου” (Ψαλμ. 44,12)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#)

Η παράδοση της Εκκλησίας συσχέτισε τους στίχους 11 και 12 του 44ου Ψαλμού του Δαβίδ που προτάσσονται της αναγνώσεως της ευαγγελικής περικοπής στον παρακλητικό κανόνα με το ιερό και σεβαστό πρόσωπο της Υπεραγίας Θεοτόκου. Για να τους κατανοήσει κάποιος και να μην παρανοήσει το νόημα και τη σημασία τους πρέπει να τους διαβάσει μέσα στο πνεύμα της ορθοδόξου Εκκλησίας και όχι απομονωμένους.

Σε κάθε εποχή, αλλά ιδιαίτερα στη σύγχρονη, γίνεται πολύς λόγος για την ομορφιά, το κάλλος, και πραγματικός αγώνας για να ανταποκριθεί ο καθένας από εμάς -άλλος περισσότερο και άλλος λιγότερο- στα πρότυπα ομορφιάς, όπως αυτά επιβάλλονται από τα κοινωνικά στερεότυπα και τους αισθητικούς κανόνες, με υψηλό οικονομικό κόστος μα και συνέπειες ως προς την σωματική και ψυχική υγεία. Η συμμόρφωση με αυτά τα πρότυπα, κατά κάποιον τρόπο, επιβάλλεται κοινωνικά και δεν συμφωνεί πάντοτε με τα δεδομένα και τις προτεραιότητες που έχει θέσει στη ζωή του ο καθένας από εμάς, απάδουσα συχνότατα προς αυτά.

Η Εκκλησία από τα πρώτα βήματά της ήταν -και εξακολουθεί να παραμένει- χώρος που το **κάλλος** γίνεται σεβαστό και θαυμαστό, όχι όμως με τον ισοπεδωτικό, επίπεδο τρόπο που απαιτεί ο κοινωνικός περίγυρος, αλλά πολύπλευρα, ουσιαστικά και λειτουργικά.

Η έννοια του κάλλους, όπως την αντιλαμβάνεται η Εκκλησία δεν αναφέρεται στα εξωτερικά, σωματικά, χαρακτηριστικά μόνο. Έχοντας την πίστη ότι ο άνθρωπος δημιουργήθηκε από το Θεό σε μία θαυμαστή ενότητα ψυχής και σώματος δεν μπορεί να δει το κάλλος μονοδιάστατα. Δεν ξεχωρίζει το κάλλος του σώματος από το πνευματικό κάλλος, αλλά, παρά την πτώση και τις καταστροφικές συνέπειές της για την πνευματική πορεία του ανθρώπου και τη σχέση του με το Θεό και τον συνάνθρωπο, αντιμετωπίζει τον άνθρωπο μέσα από την προοπτική της ενότητας τονίζοντας την προσπάθειά του να οδηγηθεί από το «κατ' εικόνα» στο «καθ' ομοίωσιν». Ακριβώς σε αυτή την προσπάθεια εντοπίζεται η αξία του κάλλους και η ουσιαστική σημασία του.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της πορείας προς την ομοίωση με το Θεό είναι η Υπεραγία Θεοτόκος, η οποία με την αγνότητά της, αλλά και την εκ μέρους της συνειδητή αποδοχή του θελήματος του Θεού και την ανάληψη μίας μοναδικής θέσης στο σχέδιο της θείας οικονομίας συνέβαλε ώστε ο Θεός να πλησιάσει τον άνθρωπο και να τον απελευθερώσει από τα δεσμά της αμαρτίας.

Το κάλλος της Παναγίας, όπως διαπιστώνουμε και από τις απεικονίσεις της στην τέχνη, δεν περιορίζεται στα πνευματικά χαρακτηριστικά. Ορθότερα, τα πνευματικά και τα σωματικά χαρακτηριστικά της μεταμορφώνονται μέσα στη χάρη του Αγίου Πνεύματος, η οποία την χαριτώνει και την αγιάζει.

Αν και η μορφή της Θεοτόκου δεν έχει φθάσει σε εμάς με την ακρίβεια που αποτυπώνει τις μορφές σήμερα η φωτογραφική τέχνη, σε όλες τις απεικονίσεις παρουσιάζεται με εκπληκτική ομορφιά, λεπτά χαρακτηριστικά, καθηλωτικά αμυγδαλωτά μάτια και εκφραστικό στόμα αποπνέοντας γαλήνη, αγάπη, σεβασμό, αγνότητα και ταπείνωση.

Θα μπορούσε να αναρωτηθεί κανείς αν στην πραγματικότητα η μορφή της Παναγίας έμοιαζε με αυτή που γνωρίζουμε μέσα από τις παλαιότερες ή νεότερες απεικονίσεις, αλλά αυτού του είδους η απορία στην πραγματικότητα είναι χωρίς νόημα, καθώς η μοναδικότητά της δεν οφείλεται τόσο στα εξωτερικά χαρακτηριστικά, όσο στο πνευματικό κάλλος, το οποίο την κάνει να ξεχωρίζει αλλοιώνοντας με την καλή αλλοίωση και τα σωματικά της στοιχεία.

Αυτό είναι το κάλλος που **επεθύμησε** ο βασιλεύς, το κάλλος που την έκανε μεσίτρια Θεού και ανθρώπων, Πλατυτέρα των Ουρανών και Μητέρα όλων μας.

Είναι εντυπωσιακό ότι η Εκκλησία, με μεγάλη σοβαρότητα, αλλά και ακρίβεια χρησιμοποιεί τους ανθρωπομορφικούς όρους **κάλλος** και **επιθυμία** για να προσδιορίσει τη σχέση της Παναγίας με τον Δημιουργό και Πλάστη της.

Πέρα από κάθε παρανόηση, πρόκειται για μια σχέση δυνατή, ουσιαστική, βασισμένη στην ευθύτητα και στην αμοιβαιότητα, η οποία έχοντας όλα τα χαρακτηριστικά της «πάντα νοῦν ὑπερέχουσας» αγάπης οδηγεί το ανθρώπινο γένος στην κατά χάρη θέωση και στη σωτηρία.